

Sürekli Kalkış Durumu: Göç

Continuous Departure Condition: Migration

Rabia Toper^a

Göç, Kültür, Kimlik
Iain Chambers

İstanbul, 2014, Ayrıntı Yayınları, 2. Baskı, 208 sayfa

*Taşınma, göç, seyahat, harita,
kimlik, dil, tarih,anlar ve daha birçok kavram...*

Göç, Kültür, Kimlik’de Iain Chambers, bu kavramları tanımladığımız sınırların dışına çıkarır. Bizi, dünyanın farklı yerlerinde ve tarihlerinde gezdiren ve farklı dilleri konuşan insanlarla tanıştıran yazar, kendi dünyamızı onların öyküleriyle anlamaya çağırır. Farklı dünyalar arasında yaşamının, kişiye dilini, dinini, müziğini, giyim kuşamını, dış görünüşünü ve hayatını yatay olarak delip geçen bir sınır boyunda yaşama alışkanlığı edindirdiğini belirtir (s. 16).

Yazarın 1994 yılında yayımlanan “Migrancy, Culture and Identity” kitabı Ayrıntı Yayınları tarafından “Göç, Kültür, Kimlik” adıyla ilk olarak 2005 yılında Türkçeye çevrildi. Yedi bölümden oluşan kitabın ilk bölümünde “eve dönüşün imkânsızlığı”ndan bahsedilmektedir. Chambers, göçerlik ve sürgünü “kesintili bir var olma durumu” ve geride bıraktığımız yerle bir kavgaya tutuşma biçimi olarak ifade etmektedir (s. 14). Sürgündeki kişi en sonunda asıl evine döneceğini farz etse de, yolculuk sırasında karşılaşılan sorunlar bu planı bozmaktadır.

a (✉) Rabia Toper, Yalova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalı’nda yüksek lisans yapmaktadır. Eposta: rabiatoper4@gmail.com

Bu kitap, bir seyahat anlatısı değildir. Çünkü seyahat, kalkış ve varış noktası belirlenmiş iki yer arasında gerçekleşir. Oysa göçerlikte bu iki nokta kesin değil, sürekli değişen dilde, tarihlerde ve kimliklerde yerleşmeyi gerektirir. Nitekim kitapta, varılan her menzilin bir geçiş yeri olduğu göçte eve dönmek, hikâyeyi noktalamak, eve giden bir kestirme bulmak gibi bir umudun gerçekleşmesinin imkânsızlığına işaret edilmektedir (s. 17).

Kitabın üçüncü bölümünde metropol yaşamında walkmanın ayrıcalıklı yeri ele alınmaktadır. Walkman, bizi dünya müziğinin farklılıklarında gezinmeye teşvik edilişle teknik bir araç olmanın ötesine geçerek kültürel bir etkinlik niteliği kazanmaktadır. Ne var ki hem bir araç hem de bir etkinlik olarak walkman, teknoloji ve varlığın kalıcı hakikatini açığa vuran bir araçtan ibaret değildir, aynı zamanda dolaysız bir tarihsel gerçeklik ve pratik olduğu vurgulanmıştır (s. 75).

Yazar, diğer bölümlerde günümüz itibarıyla bedenlerimizin elektronik makineler tarafından işgal edildiğini farklı örneklerle açıklamaktadır. Dünyanın bir bilgisayar ekranından tanımladığı metropol yaşamında harita üzerinden dolaşmanın olsa olsa yerin neredeliğini cevaplayabileceği belirtilmekte ve haritadan bağımsız olarak gezmenin üstünlüğüne işaret edilmektedir. Zira tarihsel bir uzantı olarak şehrin çıplak sokaklarını, yollarını, dil ve kültürünü, hikâyesini, yaşantı ve arzularını sunar. Nitekim kitapta ancak haritanın sınırları aşıldığında bu capcanlı gündelik dünyanın yerelliklerine şahit olunabileceği vurgulanmaktadır (s.126).

Tüm bunları anlatırken Chambers Nietzsche, Heidegger, Hooks, Foucault gibi yazarların düşüncelerine sıkça yer vererek kitaba çeşitlilik katmıştır. Farklı ülkelerde yaşayan ve dilleri konuşan bu yazar çeşitliliğini sunmuş olması kitaba derin ve geniş anlamlar katmıştır. İngilizce ve İtalyanca ürünler veren yazarın eserde iki farklı kültürün örneklerini sunması da eseri zenginleştirmiştir.

Napoli'deki Universitario Orientale'de edebiyat ve felsefe dersleri veren Chambers'in yazılarındaki ana felsefi tema, gerek modern bilginin gerekse de hareket ve uzam metafiziğinin temellerinin sorgulanmasıdır. Bu bakımdan okuyucuların Chambers'in yazı tarzına ve genel felsefi temasına aşına olmalarının eseri okurken çok daha fazla keyif almalarını sağlayacağı düşünülebilir.